

УХВАЛА

24 травня 2024 р.

Справа № 520/7864/24

Другий апеляційний адміністративний суд у складі колегії:

Головуючого судді Подобайло З.Г.,

Суддів: Ральченка І.М., Чалого І.С.,

розглянувши можливість відкриття апеляційного провадження за апеляційною скаргою Кіріченка Сергія Олександровича на рішення Харківського окружного адміністративного суду від 12.04.2024 по справі № 520/7864/24

за позовом Кіріченка Сергія Олександровича

до Відділу примусового виконання рішень Управління забезпечення примусового виконання рішень у Харківській області Східного міжрегіонального управління Міністерства юстиції

про визнання протиправною та скасування постанови

ВСТАНОВИВ:

Рішенням Харківського окружного адміністративного суду від 12.04.2024 відмовлено у задоволенні адміністративного позову Кіріченка Сергія Олександровича до Відділу примусового виконання рішень Управління забезпечення примусового виконання рішень у Харківській області Східного міжрегіонального управління Міністерства юстиції про визнання протиправною та скасування постанови.

На зазначене рішення Кіріченком Сергієм Олександровичем вперше подано апеляційну скаргу 25.04.2024 року.

Ухвалою Другого апеляційного адміністративного суду від 16.05.2024 року апеляційну скаргу повернуто скаргнику.

Згідно матеріалів справи, ухвалу про повернення апеляційної скарги апелянтом отримано 17.05.2024 року о 00:20, про що свідчить довідка про доставку електронного листа в кабінет апелянта.

Апеляційна скарга подана до суду вдруге 20.05.2024 року, тобто після закінчення процесуального строку на апеляційне оскарження.

До апеляційної скарги додано заяву про поновлення строку на апеляційне оскарження.

Перевіривши доводи заяви та матеріали справи, колегія суддів вважає, що заява про поновлення строку на апеляційне оскарження підлягає задоволенню з таких підстав.

В обґрунтування заяви про поновлення строку та поважності причин пропуску строку на апеляційне оскарження рішенням суду першої інстанції заявник апеляційної скарги посилається на те, що первинна апеляційна скарга була подана в рамках процесуального строку на апеляційне оскарження. Однак, ухвалою Другого апеляційного адміністративного суду від 16.05.2024 року апеляційну скаргу було повернуто скаргнику. Вказує, що при первинному поданні апеляційної скарги апелянт поспішав та вчинив технічні помилки при поданні скарги, оскільки проходить службу у лавах ЗСУ та постійно знаходиться у місці розташування військової частини. Також, апелянт наголошує на тому, що з оскаржуваним рішенням був ознайомлений 15.04.2024 року з Єдиного державного реєстру судових рішень.

Відповідно до ч. 6 ст. 287 Кодексу адміністративного судочинства України апеляційні скарги на судові рішення у справах з приводу рішень, дій або бездіяльності органу державної виконавчої служби, приватного виконавця можуть бути подані протягом десяти днів з дня їх проголошення.

Відповідно до ч.2 ст. 295 КАС України учасник справи, якому повне рішення або ухвала суду не були вручені у день його (її) проголошення або складення, має право на поновлення пропущеного строку на апеляційне оскарження: 1) на рішення суду - якщо апеляційна скарга подана протягом тридцяти днів з дня вручення йому повного рішення суду; 2) на ухвалу суду - якщо апеляційна скарга подана протягом п'ятнадцяти днів з дня вручення йому відповідної ухвали суду.

Згідно ч. 1 ст. 121 КАС України суд за заявою учасника справи поновлює пропущений процесуальний строк, встановлений законом, якщо визнає причини його пропуску поважними, крім випадків, коли цим Кодексом встановлено неможливість такого поновлення.

*4851*2291199*1*2*

Матеріали справи свідчать, що 12.04.2024 року судом у порядку письмового провадження винесено оскаржуване рішення.

Згідно матеріалів справи в КП "ДСС" та підсистеми "Електронний суд" оскаржуване рішення отримано апелянтом 12.04.2024 року о 18:25, про що свідчить довідка про доставку електронного листа в кабінет апелянта.

Оцінюючи поважність підстав несвоєчасного звернення до суду, колегія суддів зазначає, що встановлення строків звернення до суду законом передбачено з метою дисциплінування учасників адміністративного судочинства та своєчасного виконання ними, передбачених КАС України, певних процесуальних дій. Інститут строків в адміністративному процесі сприяє досягненню юридичної визначеності у публічно-правових відносинах, а також стимулює учасників адміністративного процесу добросовісно ставитися до виконання своїх обов'язків.

Обмеження строку звернення до суду шляхом встановлення відповідних процесуальних строків, не впливає на зміст та обсяг конституційного права на судовий захист і доступ до правосуддя (Рішення Конституційного Суду України від 13 грудня 2011 року № 17-рп/2011). Такі обмеження направлені на досягнення юридичної визначеності у публічно-правових відносинах, а також стимулюють учасників адміністративного процесу добросовісно ставитися до виконання своїх обов'язків та поважати права та інтереси інших учасників правовідносин.

Верховний Суд неодноразово вказував (зокрема, у постановях від 15.04.2020 року у справі №15/2973/18, від 22.04.2020 року у справі №811/1664/18), що право на звернення до суду не є абсолютним і може бути обмеженим, в тому числі і встановленням строків для звернення до суду, якими чинне законодавство обмежує звернення до суду за захистом прав, свобод та інтересів. Це, насамперед, обумовлено специфікою спорів, які розглядаються в порядку адміністративного судочинства.

Чітко визначені та однакові для всіх учасників справи строки звернення до суду, здійснення інших процесуальних дій є гарантією забезпечення рівності сторін та інших учасників справи. А для цього має бути також виконано умову щодо недопустимості безпідставного та необмеженого поновлення судами пропущеного строку.

Статтею 44 КАС України передбачено обов'язок учасників справи добросовісно користуватися належними їм процесуальними правами і неухильно виконувати процесуальні обов'язки, зокрема виконувати процесуальні дії у встановлені законом або судом строки, а також виконувати інші процесуальні обов'язки, визначені законом або судом.

Наведеними положеннями КАС України окреслено характер процесуальної поведінки, який зобов'язує учасників справи діяти сумлінно, тобто проявляти добросовісне ставлення до наявних у них прав і здійснювати їх реалізацію таким чином, щоб забезпечити неухильне та своєчасне (без суттєвих затримок та зайвих зволікань) виконання своїх обов'язків, встановлених законом або судом, зокрема щодо дотримання строку звернення до суду.

Колегія суддів звертає увагу й на висновки Великої Палати Верховного Суду у питанні поновлення строків (від 28 липня 2022 року у справі №9901/611/19), за якими поважними причинами пропуску строку звернення до суду визнаються лише ті обставини, які були об'єктивно непереборними, тобто не залежали від волевиявлення особи, що звернулась з адміністративним позовом, пов'язані з дійсно істотними обставинами, перешкодами чи труднощами, що унеможливили своєчасне звернення до суду. Такі обставини мають бути підтверджені відповідними та належними доказами.

Велика Палата Верховного Суду у постанові від 08 жовтня 2020 року у справі № 9901/32/20 дійшла висновку, що інакшого способу визначити, які причини належить віднести до поважних, ніж через зовнішню оцінку (кваліфікацію) змісту конкретних обставин, хронологію та послідовність дій суб'єкта правовідносин перед зверненням до суду за захистом свого права, немає. Під таку оцінку мають потрапляти певні явища, фактори та їх юридична природа; тривалість строку, який пропущений; те, чи могли і яким чином певні фактори завадити вчасно звернутися до суду, чи перебувають вони у причинному зв'язку із пропуском строку звернення до суду; яка була поведінка суб'єкта звернення протягом цього строку; які дії він вчиняв, і чи пов'язані вони з готуванням до звернення до суду тощо.

Колегія суддів зазначає, що причина пропуску строку може вважатися поважною, якщо вона відповідає одночасно усім таким умовам: 1) це обставина або кілька обставин, яка

безпосередньо унеможливило або ускладнило можливість вчинення процесуальних дій у визначений законом строк; 2) це обставина, яка виникла об'єктивно, незалежно від волі особи, яка пропустила строк; 3) ця причина виникла протягом строку, який пропущено; 4) ця обставина підтверджується належними і допустимими засобами доказування.

Отже, поновленню підлягають лише порушені з поважних причин процесуальні строки, встановлені законом. У свою чергу, поважною може бути визнано причину, яка носить об'єктивний характер, та з обставин незалежних від сторони унеможливила звернення до суду з адміністративним позовом.

Суд враховує пояснення позивача, про те що наразі він проходить службу у лавах ЗСУ та постійно знаходиться у місці розташування військової частини, що ускладнює доступ апелянта до Єдиної системи "Електронний суд".

Також суд враховує, що Указом Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року №64/2022, затвердженого Законом України від 24 лютого 2022 року № 2102-ІХ, на підставі пропозиції Ради національної безпеки і оборони України, відповідно до пункту 20 частини першої статті 106 Конституції України, Закону України "Про правовий режим воєнного стану" в Україні введено воєнний стан із 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 року строком на 30 діб, у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України.

Надалі дія воєнного стану в Україні продовжувалася та триває й досі.

Верховний Суд у постанові від 29.09.2022 по справі № 500/1912/22 зазначив, що протягом усього періоду дії воєнного стану, запровадженого на території України у зв'язку із збройною агресією російської федерації, суворе застосування адміністративними судами процесуальних строків стосовно звернення до суду із позовними заявами, апеляційними і касаційними скаргами, іншими процесуальними документами може мати ознаки не виправданого обмеження доступу до суду, гарантованого статтями 55, 124, 129 Конституції України, статтею 14 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права та статтею 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Верховним Судом у вказаній постанові зазначено, що при застосуванні процесуальних норм слід уникати як надмірного формалізму, так і надмірної гнучкості, які можуть призвести до нівелювання процесуальних вимог, встановлених законом.

Так, у вказаній справі №500/1912/22 позивач є учасником бойових дій та відповідно до Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», Указу Президента України від 24 лютого 2022 року №65/2022 «Про загальну мобілізацію» мобілізований у першу хвилю (оперативні резервісти, колишні військовослужбовці та ветерани АТО та ООС), а тому суд зробив висновок, що вказані обставини можуть свідчити про пропуск ним строку звернення до суду за захистом його прав з поважних причин.

Також суд апеляційної інстанції зазначає, що при застосуванні процесуальних норм необхідно уникати як надмірного формалізму, так і надмірної гнучкості, які можуть призвести до нівелювання процесуальних вимог, встановлених законом. Надмірний формалізм у трактуванні процесуального законодавства визнається неправомірним обмеженням права на доступ до суду як елемента права на справедливий суд згідно зі статтею 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Аналогічний висновок щодо застосування норм процесуального права, викладений в постановках Верховного Суду в постановках від 21.05.2021 р. у справі № 1.380.2019.006107, від 22.07.2021 р. у справі № 340/141/21, від 16.09.2021 р. у справі № 240/10995/20 та від 12.09.2022 р. у справі № 120/16601/21-а.

Постановою Великої Палати Верховного Суду від 05.12.2018 р. в справі № П/9901/736/18 встановлено, що згідно із практикою Європейського суду з прав людини, реалізуючи положення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, необхідно уникати надто формального ставлення до передбачених законом вимог, оскільки доступ до правосуддя повинен бути не лише фактичним, але і реальним. Надмірний формалізм при вирішенні питання щодо прийняття скарги є порушенням права на справедливий судовий захист.

Крім цього, у низці рішень Європейського суду з прав людини, юрисдикцією якого в усіх питаннях, що стосуються тлумачення і застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод закріплено, що право на справедливий судовий розгляд може бути

обмежено державою, лише якщо це обмеження не завдає шкоди самій суті права.

У справі “Bellet v. France” Європейський Суд з прав людини зазначив, що стаття 6 параграфу 1 Конвенції містить гарантії справедливого судочинства, одним з аспектів яких є доступ до суду. Рівень доступу, наданих національним законодавством, має бути достатнім для забезпечення права особи на суд з огляду на принцип верховенства права в демократичному суспільстві. Для того, щоб доступ був ефективним, особа повинна мати чітку практичну можливість оскаржити дії, які становлять втручання у її права.

Відповідно до ст. 129 Конституції України та пункту 7 частини третьої статті 2 Кодексу адміністративного судочинства України однією з засад судочинства є забезпечення апеляційного оскарження рішення суду, згідно ст. 6 КАС України звернення до адміністративного суду для захисту прав і свобод людини і громадянина безпосередньо на підставі Конституції України гарантується.

Із врахуванням вищевикладених обставин, суд апеляційної інстанції вважає необхідним визнати поважними причини пропуску строку звернення позивача до суду з цим позовом та поновити такий строк, оскільки позивач проходить службу у ЗСУ та здійснює заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації під час дії воєнного стану, введеного в Україні у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України, що у сукупності з іншими, наведеними у заяві обставинами, ускладнило йому своєчасне звернення до адміністративного суду з апеляційною скаргою.

Апеляційна скарга за формою та змістом відповідає вимогам ст. 296 Кодексу адміністративного судочинства України, подана з дотриманням порядку, визначеного ст. 297 Кодексу адміністративного судочинства України, і строків апеляційного оскарження, передбачених ст. 295 Кодексу адміністративного судочинства України, відсутні підстави для відмови у відкритті апеляційного провадження (ст. 299 Кодексу адміністративного судочинства України).

З огляду на зазначене, перешкоди для відкриття провадження у справі відсутні.

Відповідно до ч. 4 ст. 300 КАС України, якщо апеляційна скарга подана з пропуском визначеного цим Кодексом строку, суд у випадку поновлення строку на апеляційне оскарження зупиняє дію оскаржуваного рішення в ухвалі про відкриття апеляційного провадження.

Відповідно до ч. 10 ст. 18 КАС України, процесуальні та інші документи і докази в паперовій формі зберігаються в додатку до справи в суді першої інстанції та у разі необхідності можуть бути оглянуті учасниками справи чи судом першої інстанції або витребувані судом апеляційної чи касаційної інстанції після надходження до них відповідної апеляційної чи касаційної скарги.

З метою забезпечення прав учасників справи на своєчасний та належний розгляд поданих апеляційних скарг, суд апеляційної інстанції вважає за необхідне витребувати із суду першої інстанції справу, рішення в якій оскаржено.

Керуючись ст. ст. 293, 295-297, 300 Кодексу адміністративного судочинства України, суд

У Х В А Л И В:

Заяву про поновлення строку на апеляційне оскарження рішення Харківського окружного адміністративного суду від 12.04.2024 року задовольнити.

Процесуальний строк на апеляційне оскарження рішення Харківського окружного адміністративного суду від 12.04.2024 року по справі № 520/7864/24 поновити.

Відкрити апеляційне провадження за апеляційною скаргою Кіріченка Сергія Олександровича на рішення Харківського окружного адміністративного суду від 12.04.2024 по справі № 520/7864/24 за позовом

Кіріченка Сергія Олександровича до Відділу примусового виконання рішень Управління забезпечення примусового виконання рішень у Харківській області Східного міжрегіонального управління Міністерства юстиції про визнання протиправною та скасування постанови.

Зупинити дію рішення Харківського окружного адміністративного суду від 12.04.2024 року по справі № 520/7864/24.

Встановити учасникам справи строк для подання відзиву на апеляційну скаргу разом з доказами надсилання (надання) копій відзиву та доданих до нього документів іншим учасникам справи протягом 2 днів від дати отримання копії ухвали.

Надіслати учасникам справи копії апеляційних скарг та доданих до них матеріалів разом з ухвалою про відкриття апеляційного провадження у справі.

Витребувати з Харківського окружного адміністративного суду справу № 520/7864/24.

Справу невідкладно направити до суду апеляційної інстанції.

Ухвала оскарженню не підлягає.

Головуючий суддя

(підпис)

З.Г. Подобайло

Судді

(підпис)

І.М. Ральченко

(підпис)

І.С. Чалий

*4851*2291199*1*2*